

Міністерство освіти і науки України Харківський національний
університет імені В.Н. Каразіна Кафедра міжнародних відносин,
міжнародної інформації та безпеки

Затверджую
Ректор Харківського національного
університету імені В.Н. Каразіна
Бакіров В.С.

ПРОГРАМА КОМПЛЕКСНОГО АТЕСТАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ

за фахом «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»
для студентів спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації
та регіональні студії» галузі знань 29 «Міжнародні відносини».

Другий (магістерський) рівень вищої освіти.

Спеціалізація: «Міжнародні комунікації».

Затверджено на засіданні
кафедри міжнародних
відносин, міжнародної
інформації та безпеки
Протокол № 2
від 27.09 2018 р.

Затверджено на засіданні методичної
комісії факультету міжнародних
економічних відносин та туристичного
бізнесу
Протокол № 2 від 26.09 2018 р.

Затверджено на засіданні Вченої ради
факультету міжнародних економічних
відносин та туристичного бізнесу
Протокол №3 від 27.09. 2018 р.

Програма комплексного атестаційного екзамену за фахом «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії» для студентів спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії» галузі знань 29 «Міжнародні відносини» за другим (магістерським) рівнем вищої освіти.

Освітньо-професійна програма «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії». Спеціалізація: «Міжнародні комунікації».

Укладачі: к.ю.н., доц. Новікова Л.В.;

д.політ.н., доц. Шамраєва В.М.;

к.т.н., доц. Харченко І.М.;

к.політ.н. Застава І.В.

Загальні положення

Комплексний атестаційний екзамен грає важливу роль у завершальній стадії формування і оцінки теоретичної підготовки фахівців.

Комплексний атестаційний екзамен - це комплексна перевірка програмних результатів навчання з фахових дисциплін, передбачених навчальним планом. Він проводиться для студентів 6 курсу денної форми навчання у осінньому семестрі.

Програма комплексного атестаційного екзамену - це основний науково-методичний документ, що регламентує зміст атестаційного екзамену за фахом. Вона спрямована на забезпечення комплексного підходу до оцінки теоретичної, методичної та практичної підготовки студентів, виявлення ступеня їх підготовки до майбутньої самостійної професійної діяльності.

Мета програми - визначити обсяг і необхідний рівень теоретичних знань, одержаних практичних навиків і вмінь з профільюючих дисциплін за освітньо-професійною програмою «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії» спеціалізації «Міжнародні комунікації».

Для успішного складання комплексного атестаційного екзамену за фахом студент має досягти відповідних програмних результатів навчання за освітньо-професійною програмою «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії» спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії», спеціалізації «Міжнародні комунікації».

Програмні результати навчання за спеціальністю 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»:

Знання:

- фундаментальні знання, набуті у процесі навчання, щодо природи, джерел та напрямів еволюції міжнародних відносин, міжнародної політики, зовнішньої політики держав, стану теоретичних досліджень міжнародних відносин та світової політики.

-розуміння сутності процесів глобалізації та аналізувати їх вплив на міжнародні відносини;

- знання наукових підходів, методології та методик дослідження проблем міжнародних відносин та зовнішньої політики;

- поглиблені знання проблем міжнародної та національної безпеки, міжнародних та інтернаціоналізованих конфліктів, підходів, способів та механізмів забезпечення безпеки у міжнародному просторі та у зовнішній політиці держав.

Уміння:

-демонструвати системне сприйняття та розуміння положень, які відносяться до галузі знань «Міжнародні відносини» або є складовою професійної практики;

- демонструвати знання про природу міжнародних комунікацій, проблеми розвитку держав та міжнародних регіонів у глобальному, регіональному та локальному контекстах;

- демонструвати в умовах усних ділових контактів з використанням прийомів і методів усного спілкування знання в царині міжкультурної комунікації та відповідних комунікативних технологій, застосовувати ситуаційний підхід з метою ефективного виконання професійних обов'язків;

- використовувати правила цивілізованого спілкування у ділових справах, мати на увазі принципи поведінки ділових партнерів, які сприяють створенню умов для забезпечення взаємовигідних стосунків.

- збирати, обробляти та аналізувати значний обсяг інформації про стан міжнародних відносин, світової політики та зовнішньої політики держав;

- визначати та прогнозувати політичні, дипломатичні, безпекові, суспільні й інші ризики у сфері міжнародних відносин та глобального розвитку;

- оцінювати та аналізувати міжнародні та зовнішньополітичні проблеми та ситуації, пропонувати підходи до вирішення таких проблем;

- проводити переговори та шукати шляхи розв'язання різноманітних проблем у сфері зовнішніх відносин.

Навички:

- здійснювати політичний огляд міжнародних подій та виявляти проблеми в міжнародних відносинах;

- аналізувати зовнішню політику окремих країн та блоків країн;

- здійснювати пошук інформації зовнішньополітичного, зовнішньоекономічного та правового характеру та обробку статистичних даних щодо політичного та соціально-економічного розвитку країн та регіонів;

- готувати аналітичні довідки, звіти та інші документи про стан міжнародних відносин та світової політики, демонструючи міжкультурне розуміння;

- готувати документи (державною й іноземними мовами) для дипломатичних комунікацій, довідки, проекти дипломатичних, юридичних та інших ділових документів;

- оцінювати міжнародні події, процеси в сфері міжнародного співробітництва та міжнародної безпеки, стан взаємодії та конфлікту в міжнародних системах;

- аналізувати геополітичне та гео економічне положення окремих держав світу та виявляти їх головні інтереси;

- здійснювати професійну діяльність у дипломатичній та інших суміжних до міжнародного співробітництва сферах;

- проводити підготовку, розробку та реалізацію проектів прикладних досліджень міжнародних відносин, зовнішньої та світової політики;

- організовувати та здійснювати індивідуальні та групові дослідницькі проекти в сфері міжнародних відносин, зовнішньої та світової політики, регіонаознавства та міжнародних комунікацій;

- взаємодіяти з фахівцями інших галузей при розробці та реалізації прикладних та наукових проектів в сфері міжнародного співробітництва та

дипломатії, спілкуватися та представляти дослідницькі ідеї в усній та письмових формах перед фаховою і нефаховою аудиторією;

- брати участь у фахових дискусіях із проблем міжнародних відносин, зовнішньої політики та міжнародних комунікацій, поважати опонентів і їхню точку зору;

- доносити до фахівців та широкого загалу інформацію, ідеї, проблеми, рішення та власний досвід з актуальних питань міжнародних відносин.

Програмні результати навчання за спеціалізацією «Міжнародні комунікації»:

Знання:

- всебічне знання культурних основ міжнародних комунікацій та професійної етики;

- знання методичних прийомів ведення професійних дискусій у сфері міжнародних відносин та зовнішньої політики;

- знання стратегічних і тактичних основ, методичних прийомів та особливостей ведення переговорів на міжнародному рівні;

- знання основ, методичних прийомів та особливостей культурної та гуманітарної дипломатії;

- знання основ, методичних прийомів та особливостей сучасних PR-технологій у міжнародних відносинах;

- знання особливостей побудови і функціонування міжнародних засобів масової комунікації.

Уміння:

- володіти культурною основою міжнародних комунікацій та міжнародними нормами професійної етики;

- володіти методичними прийомами ведення професійних дискусій у сфері міжнародних відносин та зовнішньої політики;

- володіти стратегією і тактикою ведення переговорів на міжнародному рівні;

- володіти основними методичними прийомами культурної та гуманітарної дипломатії;

- володіти основними сучасними PR-технологіями у міжнародних відносинах;

- оцінювати та аналізувати діяльність міжнародних ЗМК.

Навички:

- здійснювати професійні міжнародні комунікації з дотриманням культурно-етичних норм;

- організовувати та вести професійні дискусії у сфері міжнародних відносин та зовнішньої політики;

- організовувати та вести переговори на міжнародному рівні;

- використовувати сучасні методичні прийоми культурної та гуманітарної дипломатії;

- використовувати сучасні PR-технології у міжнародних відносинах;

- здійснювати аналіз матеріалів міжнародних засобів масової комунікації.

Порядок створення організації та роботи Екзаменаційної комісії регламентується Положенням про організацію освітнього процесу в Харківському національному університеті імені В.Н. Каразіна Положенням про Порядок створення та організацію роботи Екзаменаційної комісії для атестації здобувачів вищої освіти.

Критерії оцінювання письмових відповідей на комплексному атестаційному екзамені за фахом «Міжнародні відносини, суспільні • • • • • комунікації та регіональні студії».

Комплексний атестаційний екзамен проводиться по білетах, кожен з яких включає 100 тестових завдань. За кожну вірну відповідь на тестове завдання студент отримує 1 бал. Загальна кількість балів, отримана студентом, переводиться у чотирирівневу шкалу оцінювання наступним чином: відмінно-90-100 балів;добре-70-89 балів;задовільно-50-69 балів;незадовільно-0-49 балів.

ПРОГРАМА ЕКЗАМЕНУ

Тестові завдання до комплексного атестаційного екзамену складаються з завдань за наступними дисциплінами:

1. Актуальні проблеми міжнародних відносин та глобального розвитку.
2. Геополітика та геостратегія в сучасному світі.
3. Інформаційно-аналітичне забезпечення зовнішньої політики.
4. Інформаційні війни в міжнародних відносинах.
5. Стратегія і тактика ведення переговорів на міжнародному рівні.
6. Культурна та гуманітарна дипломатія.
7. PR-технології у міжнародних відносинах.
8. Міжнародні засоби масової комунікації.

Основні теми комплексного атестаційного екзамену:

*Дисципліна: Актуальні проблеми міжнародних відносин та
глобального розвитку.*

Тема 1. Міжнародні відносини на пострадянському просторі.

Основні параметри пострадянського простору; феномен « нової Східної Європи »; Економічно-соціальні характеристики пострадянського простору та інтеграційні процеси; СНД; Євразійське економічне співтовариство та Митний союз; проблеми безпеки та військово-політична взаємодія в регіоні, Організація договору про колективну безпеку, поза регіональні актори (ЄС, США, Китай) на пострадянському просторі.

Тема 2. Європейська система міжнародних відносин.

Європейська система міжнародних відносин: базові компоненти та динаміка розвитку, Організація безпеки та співробітництва в Європі в європейській системі, ЄС: процес розширення та новітні трансформаційні процеси, НАТО у 2000 - 2014 рр., Рада Європи і розширення просторових рамок діяльності, проблеми військової безпеки в Європі, Балканський регіон після розпаду СФРЮ.

Тема 3. Міжнародні відносини на Близькому та Середньому Сході та в Африці.

Загальна характеристика регіональних систем міжнародних відносин, Близькосхідний конфлікт, революції в арабських країнах 2011 р., сучасна

зовнішня політика Ірану, регіональна політика Туреччини у 2000-х рр., ситуація в Афганістані, становище держав Африки у сучасній системі міжнародних відносин, Економічне співтовариство країн Західної Африки, африканська політика провідних західних держав, політика КНР в Африці.

Тема 4. Міжнародні відносини у Південній Азії та АТР.

Загальна характеристика регіональних систем міжнародних відносин, зовнішня політика Індії на сучасному етапі, регіональна політика КНР, основи зовнішньої політики держав Південної Азії, основні параметри АТР, проблеми безпеки в АТР, Корейський півострів, сучасна зовнішня політика Японії, АСЕАН, Шанхайська організація співробітництва.

Тема 5. Зовнішня політика США, Канади та американська система міжнародних відносин.

Зовнішньополітична доктрина США на сучасному етапі, зовнішня політика адміністрації Б.Обами, основи зовнішньої політика Канади, міжамериканська система міжнародних відносин, Організація американських держав, НАФТА

Дисципліна: Геополітика та геостратегія в сучасному світі.

Тема 6. Геополітика як наукова дисципліна. Геополітика та геостратегія.

Поняття про геополітику. Різні підходи до розуміння сутності. Об'єкт геополітики. Конкретні об'єкти геополітичних досліджень. Предмет геополітики. Рівні геополітичних досліджень. Основні методи сучасної геополітики. Структура геополітики. Зовнішня та внутрішня геополітика. Загальні геополітичні дисципліни. «Галузеві» геополітичні дисципліни. Комплексні та прикладні геополітичні дисципліни. Міжпредметні зв'язки геополітики. Провідні функції геополітики. Геостратегія, як практичний напрям геополітики.

Тема 7. Розвиток геополітичних концепцій.

Основні підходи до періодизації розвитку геополітики. Геополітичні мотиви у працях вчених Давнього Сходу. Формування геополітичних ідей в античну епоху. Геополітичні погляди Аристотеля. Середньовічна геополітична думка. Вчення Ібн Хальдуна. Географічний детермінізм як основа геополітичних ідей Нового часу. Погляди провідних європейських вчених Нового часу. Географічний детермінізм у російській науці. Зародження геополітики як науки. Геополітичні ідеї Ф. Ратцеля. Геополітичні погляди Р. Челлена. Концепція «Серединної Європи». Теорія «морської могутності» А. Мехена. Геополітична теорія Х. Дж. Маккіндера. «Хартленд». Французька школа «географії людини» П. В. де ла Блаша. Геополітична

концепція Н. Спідмена. Геополітичні погляди К. Хаусхофера. Нацистська геополітика. Євразійство як геополітичне вчення. Ідеї провідних євразійців.

Тема 8. Геополітична структура сучасного світу.

Світова територіальна організація політичної сфери суспільного життя. Геополітична структуризація світу. Геополітичні макрорегіони світу. Геополітичні регіони. Геополітичні субрегіони. Геополітичні «вісі», «полюси» («центри»). Біполярна геополітична модель світу після Другої світової війни. Сучасна глобалізація. Уявлення про уніполярний світ. «Новий світовий порядок». Багатополярна і багатоярусна геополітична модель сучасного світу. Геополітична взаємодія цивілізацій на міжнародній арені: спів-праця і конфлікти. Регіоналізація геополітичних процесів. Держави світу. Основні геополітичні порядки (рівні) держав світу. Гео економічна структура світу. Моделі «Північ-Південь», «Захід-Схід». Модель світу відповідно до теорії І. Валлерстайна. Великі гео економічні простори на Землі. Геополітика і Світовий океан. Державні території у Світовому океані. Території зі змішаним правовим режимом. Міжнародні території. Міжнародні протоки та канали. Геополітична та гео економічна ситуація в Арктиці. Геополітична ситуація в Антарктиці.

Тема 9. Геополітика провідних європейських держав.

Геополітичні та гео економічні аспекти утворення і розвитку СОВС — СЕС — ЄС. Розширення ЄС на схід: геополітичні та гео економічні наслідки. Геополітичні перспективи подальшого розвитку ЄС. НАТО: геополітичні засади створення і розвитку. Трансформація НАТО. Геополітичне розширення НАТО, основні наслідки. Сучасна геостратегія НАТО. Геополітика Великої Британії в повоєнний період. Геостратегія Великої Британії часів М. Тетчер. Геополітика Великої Британії в Європі. Сучасна геостратегія Великої Британії. Геополітика повоєнної Франції. Геостратегія Франції на міжнародній арені при президенті Ш. де Голлі. Ядерний та космічний аспекти геополітики Франції. Геополітичні інтереси Франції в Африці. Сучасна геополітика Франції. Геополітика ФРН. Об'єднання двох Німеччин. Формування нової геополітичної моделі сучасної ФРН. Геостратегія об'єднаної Німеччини в Європі та світі. Геополітична ситуація в Середземномор'ї. Геополітика сучасної Італії в Європі. Геополітика Іспанії. Геополітична ситуація в Центральній Східній Європі. Сучасні геополітичні інтереси держав регіону.

Тема 10. Становлення та сучасний стан геополітики в Україні.

Державна територія України, її кордони. Геополітичне положення України: глобальне, регіональне та локальне. Геополітичні аспекти розвитку України. Давньоруські князівства на теренах України. Експансія Великого

князівства Литовського та Польського королівства. Річ Посполита. Українські землі у XVII—XVIII ст. Україна під владою Російської та Австро-Угорської імперій. Національно-визвольні змагання. Україна у складі Радянського Союзу. Незалежна Україна. Розвиток геополітичної думки в українській науці. Національні інтереси України, їх забезпечення. Забезпечення національної безпеки. Геополітична регіоналізація України. Внутрішня геополітика в Україні. Сучасна геостратегія України на міжнародній арені. «Західний» та «східний» вектори. Геостратегічний вектор на інтеграцію з ЄС. Основні проблеми практичної реалізації. Геостратегічний вектор на інтеграцію з НАТО; шляхи реалізації. Геополітика України щодо держав Центральної та Східної Європи. Геополітичні та геоекономічні аспекти взаємовідносин України з Росією. Регіональна геополітична та геоекономічна стратегія України: участь у СНД; розвиток співпраці в ГУАМ, ОЧЕС та інших структурах.

Дисципліна: Інформаційно-аналітичне забезпечення зовнішньої політики.

Тема 11. Роль і місце інформаційно-аналітичної діяльності у зовнішньополітичному механізмі країн світу.

Базові принципи та категоріальний апарат інформаційно-аналітичного забезпечення зовнішньої політики. Поняття «інформаційно-аналітична діяльність у міжнародних відносинах». Основні аспекти інформаційно-аналітичної діяльності у сфері міжнародних відносин. Етапи процесу інформаційно-аналітичної діяльності та його основні характеристики. Поняття інформаційних технологій в інформаційно-аналітичній діяльності у міжнародних відносинах. Діяльність інформаційних транснаціональних компаній як складова інформаційно-аналітичної діяльності у сфері міжнародних відносин. Вимоги та засади організації інформаційно-аналітичної діяльності провідних країн світу у світлі нових загроз сучасності.

Тема 12. Інформаційно-аналітичне забезпечення процесу формування і прийняття зовнішньополітичного рішення. Основні моделі формування і прийняття зовнішньополітичного рішення.

Політичне рішення як компроміс. Політичне рішення як процес. Управлінське рішення: поняття, принципи та етапи прийняття. Проблеми прийняття рішень на вищих щаблях влади. Інформація як основа підготовки рішення. Прогнозування як основа оптимізації зовнішньополітичного рішення. Аналіз і деталізація основних моделей прийняття політичного рішення, моделі раціонально діючої особи, бюрократичного процесу, урядового торгу. Проблема політизації експертизи при формуванні та

прийнятті політичного рішення. Інформація і ефективність зовнішньополітичної діяльності.

Тема 13. Джерела інформації у міжнародних відносинах.

Поняття «джерело інформації» та його специфіка. Класифікація джерел інформації у міжнародних відносинах. Друковані джерела інформації у міжнародних відносинах. Недруковані джерела інформації у міжнародних відносинах. Змішані джерела інформації у міжнародних відносинах.

Тема 14. Методи інформаційно-аналітичної діяльності у міжнародних відносинах.

Загальнонаукові методи досліджень та їх використання в процесах прийняття рішень у міжнародних відносинах. Спеціальні методи інформаційно-аналітичної діяльності у сфері міжнародних відносин. Методи та технології аналізу у міжнародних відносинах. Сутність і основні види аналітико-синтетичної переробки інформації. Оглядово-аналітична діяльність, оглядово-аналітичні документи. Вимоги до структури та змісту аналітико-синтетичних робіт згідно з чинними нормативно-технічними документами. Контент- та інтент-аналіз документів у сфері міжнародних відносин.

Тема 15. Інформаційні потоки й основні проблеми аналітичного забезпечення процесу формування та імплементації зовнішньої політики.

Базові принципи та етапи організації інформаційно-аналітичної роботи. Типи і форми інформаційної продукції, що готується і циркулює у зовнішньополітичному апараті сучасної держави. Проблеми аналітичної обробки інформації в держапараті та урядових структурах. Шляхи підвищення рівня інформаційно-аналітичної роботи.

Дисципліна: Інформаційні війни в міжнародних відносинах.

Тема 16. Інформаційне суспільство і інформаційні війни.

Інформаційне суспільство як середовище організації та проведення інформаційних війн. Зародження концепції інформаційного суспільства.

Створення глобального інформаційного простору. Розвиток інформаційного суспільства в західних країнах. Інформаційне суспільство і інформаційні війни.

Тема 17. Сутність інформаційних війн, принципи ведення та засоби забезпечення.

Основні поняття: «інформаційна війна», «інформаційне протиборство», «інформаційний вплив», «ідеологічна боротьба», «Психологічна війна», «пропаганда», «кібервійна», «мережева війна», «гібридна війна». Характеристики інформаційної війни. Об'єкти інформаційної війни:

інформаційні системи, інформаційні процеси, масова свідомість, громадська думка, індивідуальна свідомість. Наступальні і оборонні інформаційні війни. Види інформаційної зброї і способи його застосування. Особливості застосування інформаційної зброї. Засоби впливу в інформаційних війнах: психотронна зброя, Інтернет, хакери, блогери, відеоігри, інформаційний тероризм у всесвітній глобальній мережі, засоби масової інформації.

Тема 18. Дослідження з проблем інформаційних і інформаційно-психологічних воєн: етапи, напрямки, підходи.

Основні етапи досліджень інформаційних і інформаційно-психологічних воєн. Характер сучасних досліджень про інформаційні та інформаційно-психологічні війни.

Дослідження проблем інформаційної безпеки. Розробка концепції державної інформаційної політики в умовах інформаційного суспільства та інформаційної війни.

Тема 19. Історичні етапи формування теорії і практики інформаційних воєн.

Розвиток форм і способів психологічного впливу на противника. Проблеми інформаційного протиборства в Новий час. Розвиток засобів масової інформації в XIX столітті і інформаційне протиборство в період збройних конфліктів і воєн.

Інформаційне протиборство в роки Першої світової війни. Інформаційне протиборство в роки Другої світової війни.

Тема 20. Інформаційне протиборство на початку XXI століття.

Особливості інформаційних воєн на початку XXI століття. Використання інформаційних технологій. Учасники, методи, засоби, прийоми.

Дисципліна: Стратегія і тактика ведення переговорів на міжнародному рівні.

Тема 21. Міжнародні переговори: теоретичні засади.

Поняття, класифікація, функції та особливості міжнародних переговорів на сучасному етапі. Класифікація переговорів, їх учасників, рівні та види.

Тема 22. Державне службове і протокольне старшинство.

Поняття старшинства у державному та дипломатичному протоколі. Протокольна практика використання прокольного старшинства у різних країнах світу. Ієрархія у придворному етикеті. Правила взаємовідносин старшинства згідно з дипломатичним протоколом. Правила звернення, листування, вітання, у придворному, дипломатичному, діловому, державному етикеті.

Тема 23. Організація переговорного процесу.

Види переговорів за сучасних умов. Етапи переговорного процесу на вищому та високому рівнях. Планування, організація, проведення переговорів, їхня заключна фаза.

Тема 24. Стратегія і тактика переговорного процесу.

Теоретичні поняття стратегії і тактики переговорного процесу. Державні стратегії та їхній вплив на формування й реалізацію переговорів та державних стратегічних цілей. Тактичні позиції у переговорах, особливості їх застосування. Психологія переговорів на вищому рівні.

Тема 25. Дипломатичне листування та дипломатичні документи.

Поняття «дипломатичне листування», його роль у міжнародних відносинах. Дипломатичний протокол і міжнародне листування. Дипломатичне спілкування, класифікація. Класифікація дипломатичних документів. Основні вимоги до дипломатичних документів (структура документа, вимоги до оформлення різних дипломатичних документів).

Дисципліна: Культурна та гуманітарна дипломатія.

Тема 26. МЗС України. Законодавча та нормативна база. Структура дипломатичного відомства.

Місце МЗС України у системі виконавчої влади. Конституційні засади організації та функціонування зовнішньополітичних структур України. Структура дипломатичного представництва. Загальна характеристика персоналу дипломатичного представництва.

Тема 27. Культурна дипломатія як засіб презентації України.

Поняття культурної дипломатії. Культура як засіб презентації України. Специфіка культурної політики держави. Державна політика та міжнародні культурні комунікації. Кейси культурної дипломатії України.

Тема 28. Культурна дипломатія України: стан проблеми, перспективи розвитку.

Проблеми організації державних структур щодо культурної політики. Формування культурної політики та просування її на міжнародній арені. Офіційні та неофіційні культурні заходи. Роль сучасних інформаційних технологій у формуванні ефективної культурної дипломатії.

Тема 29. Сучасні загрози, виклики та інструменти реалізації гуманітарної політики.

Загострення політичної ситуації в Україні та світі. Гуманітаризація - як тенденція і зміст сучасних глобальних суспільних процесів. Суть гуманітарно-інформаційних технологій. Міжнародні і національні інформаційно-гуманітарні кордони. Закріплення позицій громадянської

дипломатії у світовій ієрархії інформаційного суспільства. Гуманітарний авторитет країни

Тема 30. Гуманітарна діяльність ООН.

Зміна системи соціально-значущих цінностей в умовах глобалізації. Гуманітарна концепція ООН. Загальна декларація прав людини і громадянина (1948 р.) про гуманітарну політику. 8. Декларація прав дитини. Спеціалізовані установи, що формують гуманітарну політику ООН. Гуманітарні катастрофи: суть та шляхи розв'язання. Концепція "гуманітарної інтервенції" в діяльності ООН. Сучасні гуманітарні проекти і миротворча діяльність ООН, ОБСЄ та інших міжнародних організацій, участь у них України.

Дисципліна: PR-технології у міжнародних відносинах.

Тема 31. Витоки і теорія PR у міжнародних відносинах.

Сутність міжнародних PR. Фактори зростання значення і ваги міжнародних PR. PR в контексті актуальних теорій міжнародних відносин. Комунікативна природа PR. Нова парадигма PR в інформаційному суспільстві. PR в системі інтегрованих комунікаційних технологій. Хронологія і розвиток PR: виникнення терміну PR (США, 1807 р., Томас Джеферсон), політичні PR (початок XIX ст.), регулювання соціально- економічних відносин (30-ті роки XIX ст.), організація роботи з пресою (II половина XIX ст.). Становлення професійних PR (початок XX ст.). Айві Лі, Е. Бернейз. Німецька, французька школи PR. Консолідація PR - товариства (40-60 рр. XX ст.). PR у суспільстві глобальної інформації. Чотири історичні моделі розвитку PR (за Д. Грюнінгом). Паблісіті, інформування громадськості, двостороння асиметрична модель, двостороння симетрична модель. Моделі PR-діяльності.

Основні терміни і поняття, які використовуються в теорії і практиці PR. Функції PR у міжнародних відносинах. Принципи PR у міжнародних відносинах. Зміст професійної діяльності фахівця з PR у сфері міжнародних відносин (експертно-аналітична робота, комунікативна діяльність, координація горизонтальних дій міжнародних організацій). Галузі функціонування PR та їхній вплив на міжнародні відносини Політичні PR. PR силових структур і спецслужб. Урядові PR. Завдання і напрямки PR- діяльності держави і міжнародних організацій у сфері міжнародних відносин.

Тема 32. Програмування PR-діяльності у міжнародних відносинах.

PR-програми: сутність, мета, зміст, проблеми реалізації PR-програми у сфері міжнародних відносин. Елементи програмування PR-діяльності: визначення теми програми дій і підготовка звернень; визначення змісту дій і характеру спеціальних подій; визначення ЗМІ; вибір принципів ефективної

комунікації. Визначення аудиторії PR-кампанії в міжнародних відносинах. PR, міжнародна громадськість і громадська думка у міжнародних відносинах. Природа, структура, функції міжнародної громадської думки. Процес формування, функціонування, виразу й урахування громадської думки у міжнародних відносинах. Вплив на громадськість через програми PR (ідентифікація й розуміння громадської думки; визначення цільових груп; урахування законів формування громадської думки). Закони формування громадської думки за Х. Кентрілом. Система опитувань міжнародної громадської думки. Форми представлення інтересів різних груп громадськості, встановлення відносин порозуміння і соціальної справедливості, попередження конфліктів. Типологія груп громадськості за Д. Гендріксом (працівники ЗМІ, громадськість самої організації, місцева громада, інвестори, органи державного управління, споживачі, громадськість груп особливих інтересів. Визначення громадськості за Д. Грунігом (негромадськість, латентна громадськість, обізнана громадськість, активна громадськість). Аудиторія як активна громадськість. Фактори ситуативного характеру з перетворення латентної громадськості в аудиторію (Джеймс Груніг): усвідомлення проблеми, усвідомлення обмежень, рівень включеності в ситуацію. Методи визначення цільових груп громадськості (географічний, демографічний, психографічний, з урахуванням прихованої влади, з урахуванням статусу, з урахуванням репутації, з урахуванням членства, з урахуванням ролі у прийнятті рішення та ін.). Пріоритетні групи громадськості як такі, що мають виняткову вагу в реалізації певної PR-програми.

Класична формула планування, проведення та оцінки PR-проектів - RACE: R - це Research (дослідження: аналіз та постановка завдання), A - Action (дія: розробка програми та кошторису), C - Communication (спілкування: реалізація програми інформаційно-комунікаційними засобами), E - Evaluation (оцінка: визначення результатів та внесення коректив у програму). Повідомлення як ключова складова інформаційного чи комунікативного акту. Повідомлення як зміст, як середовище, як особистість. Складання повідомлення з урахуванням часу, місця, аудиторії, ситуації. Засоби реалізації PR-програми. Неконтрольовані засоби комунікації (статті, прес-релізи, фотоматеріали, прес-конференції) і контрольовані. Засоби друкованої інформації, аудіовізуальної комунікації, міжособистісного спілкування. Принципи і стандарти оцінки ефективності PR-програм. Аналіз якості та кількості інформаційного продукту PR.

Тема 33. Правове, організаційне та етичне регулювання міжнародної PR-діяльності.

PR-діяльність у контексті міжнародного права: стан і проблеми. Міжнародні PR як діяльність з досягнення взаєморозуміння шляхом зближення географічних, культурних, мовних відмінностей. Структури, що займаються зовнішньополітичним PR у міжнародних відносинах. Структурні підрозділи PR та їх завдання (розробка інформаційної стратегії і тактики, отримання об'єктивної та своєчасної інформації в межах професійної діяльності, видання необхідних текстів та відео матеріалів). PR-агенція: види та структура. Види PR-агенцій та їхня типова структура (відділи, штатні посади). Напрямки діяльності PR-агенцій. Види послуг PR-агенцій. Абонентське обслуговування. Віддалений прес-центр. Політконсультування. Іміджмейкинг. Розробка і реалізація комунікаційних програм. Просування PR-агенції на ринку комунікаційних послуг. Інформування про агенцію (сайт, реклама). Оплата послуг PR-агенцій. Типи угод на проведення PR-кампаній.

Організація PR-кампанії як спеціальної події. Модель, завдання, типи PR-кампаній та засоби їх реалізації. Ресурси для PR-кампанії. Елементи успішної PR-кампанії: просвіта, інжиніринг, підкріплення, наділення правами, оцінка. Планування кампанії. Установлення цілей, графіків бюджетів, розробка стратегії, планування непередбачуваних ситуацій, розробка стратегії. Реалізація кампанії. Пристосування тактики до стратегії, інформування, вирішення проблем. Оцінка кампанії (моніторинг, аналіз). Приклади успішних PR-кампаній. Поняття етики в PR. Етичні рівні здійснення PR-діяльності та їх характеристика. Діяльність IPRA щодо регулювання етики PR, роль Української PR -ліги та Української асоціації PR щодо формування етичних засад PR -діяльності в міжнародних відносинах.

Тема 34. PR-технології формування міжнародного іміджу країни.

Імідж країни як об'єкт PR. Особливості міжнародної PR-діяльності держав та державних органів. Місце PR-структур (прес-центр, відділ зв'язків з громадськістю, управління по зв'язках з пресою, центр громадських зв'язків) в органах державної влади. PR як компонент державного і муніципального управління, спрямований на оптимізацію міжнародних відносин. Структура служби PR державної організації: інформаційно-аналітична служба, підрозділ по роботі із зверненнями та скаргами громадян, теле-, радіо-, фотовідділ, редакція власного видання. Напрямки міжнародної PR-діяльності національних та місцевих органів державної влади. Функції державного прес-центру (інформаційного центру) у сфері міжнародних відносин. Засоби масової інформації як інструмент формування міжнародного іміджу країни.

Тема 35. PR у діяльності міжнародних організацій.

Міжнародні організації як суб'єкти PR-діяльності. Цілі і тенденції розвитку міжнародних організацій та їх врахування у PR-діяльності. Основні завдання PR-служб міжнародних організацій. Типи міжнародних організацій: спеціалізовані, комплексні й універсальні; глобальні, міжконтинентальні й континентальні. Їх ідеологія, місія і проблеми функціонування. У різноманітних міжнародних організаціях функції зв'язків з громадськістю виконують: секретаріати (Всесвітня метеорологічна організація); спеціалізовані структури внутрішніх організацій (ООН); регіональні або національні інформаційні центри певної міжнародної організації. Засоби, що використовуються міжнародними організаціями в PR-діяльності: поширення прес-релізів, комюніке, інших інформаційних матеріалів з поточних подій; публікації брошур, періодичних видань, книг із проблем діяльності міжнародної організації; спеціальні події (виставки, конференції, екскурсії тощо). PR-кампанії міжнародних організацій: специфіка, ресурси. Правила комунікації з журналістами. Соціальна роль і функції неурядових міжнародних організацій в технологіях PR. Мультикультурне середовище як фактор здійснення міжнародних організацій. Засоби масової інформації як інструмент здійснення PR в міжнародних організаціях. Практика PR-діяльності міжнародних організацій. PR - технології у комунікативній політиці окремих міжнародних організацій. PR в європейському інформаційному просторі.

Дисципліна: Міжнародні засоби масової комунікації.

Тема 36. Місце і роль засобів масової комунікації в міжнародній медіа-системі.

Аспекти дослідження впливу засобів масової комунікації на міжнародні відносини: теоретичний, інституційно-управлінський, предметно- проблемний, міжнародно-правовий. Сутність медіапростору та рівні його аналізу. Особливості сучасної міжнародної медіа-системи.

Функціональний стан міжнародних засобів масової комунікації, їхні параметральні характеристики, особливості стосовно зовнішньополітичної діяльності. Система функцій засобів масової комунікації щодо діяльності суб'єктів міжнародних відносин: інформаційна; донесення повідомлення до реципієнта та сигналювання іншим націям про прийняті політичні рішення (функція посередника); тематизація або встановлення порядку денного; надання/ненадання підтримки політичним рішенням (створення консенсусу); демонстрація політичної активності при відсутності дій; попереджувальна функція; встановлення соціальних норм та функцію соціалізації або

соціального навчання; функція персоналізації політики; створення національної ідентичності. Засоби масової інформації, телекомунікація та інформатика як інформаційні канали сучасної системи масової комунікації. Система сучасних засобів масової комунікації, що функціонують у світовому інформаційному просторі.

Тема 37. Глобалізація масової комунікації, її сутність і складові.

Роль засобів масової комунікації у процесі глобалізації. Хронологія глобалізації мас-медіа. Складові глобалізації масової комунікації: технічна; політична; культурна. Міжнародні засоби масової комунікації і типи міжнародного потоку інформації. Вплив міжнародних засобів масової комунікації на зміни в різних системах і на різних рівнях: зміни в природі влади; зміни в природі ресурсів; зміни в цінностях і сприйнятті людей; зміни в національних і міжнародних системах. Інструменти впливу засобів масової інформації на рішення у сфері міжнародної політики.

Особливості поширення контенту в сучасному медіа-середовищі. Новина як елемент міжнародної масової комунікаційної системи, що впливає на розвиток міжнародних відносин. Причини викривлення події у новинному жанрі ЗМІ. Наслідки втручання міжнародних засобів масової комунікації у сферу міжнародних відносин. Переваги “м’якої сили” - підходу до міжнародних відносин в інформаційному суспільстві, який забезпечує реалізацію інтересів за допомогою сили переконання, що складається з розповсюдження ідей, цінностей, норм, законів та культурних компонентів. Зміни у реальному політичному житті міжнародної спільноти, спричинені засобами масової комунікації - «ефект Сі-Ен-Ен». Особливості друкованих та електронних засобів масової комунікації в сучасному глобалізованому світі. Цифровий вимір тексту в засобах масової комунікації.

Тема 38. Періодичні видання (преса) в системі міжнародних засобів масової комунікації.

Критерії віднесення періодичних видань як засобів масової комунікації до класу міжнародних. Можливості преси впливати на міжнародні відносини на сучасному етапі розвитку інформаційно-комунікаційних технологій та інтернету. Сутність та специфіка електронних газет. Переваги і вади електронних газет. Таблоїди в системі засобів масової комунікації: їхнє місце і роль в сучасному медіапросторі. Критерії оцінювання таблоїду: історія його становлення та розвитку; цільове призначення; тип власності; масштаб діяльності, значимість і вплив на міжнародні відносини. Специфіка аудиторії періодичних видань в глобальному світі.

Тема 39. Телебачення і радіо в системі міжнародних засобів масової комунікації.

Критерії віднесення телебачення і радіо як засобів масової комунікації до класу міжнародних. Можливості телебачення і радіо впливати на міжнародні відносини на сучасному етапі розвитку інформаційно-комунікаційних технологій та інтернету. Специфіка аудиторії телебачення та радіо в глобальному світі. Глобальні мережі теленовин як найбільші концентратори міжнародної інформації та комунікації.

Тема 40. Інформаційні агенції в системі сучасних масмедіа.

Сучасні інформаційні агенції: національні, регіональні та глобальні інформаційні агенції. Їхнє місце і роль в сучасному медіапросторі. Типологія інформаційних агенцій, за цільовим призначенням, за типом власності, за масштабом розповсюдження та впливу на міжнародні відносини. Специфіка діяльності інформаційних агенцій. Інформаційні продукти інформаційних агенцій. Провідні інформагенції України. Провідні світові інформагенції та їхній вплив на міжнародні відносини.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ

ДО КОМПЛЕКСНОГО АТЕСТАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ

Дисципліна: Актуальні проблеми міжнародних відносин та глобального розвитку.

1. Основні параметри системи міжнародних відносин на сучасному етапі.
2. Глобальні тенденції світової політики.
3. Основні параметри пострадянського простору.
4. Позарегіональні актори на пострадянському просторі (ЄС, США, КНР).
5. Базові компоненти сучасної європейської системи міжнародних відносин.
6. ЄС у 2000 - 2017 р.: розширення та трансформація.
7. НАТО в європейській системі міжнародних відносин у 2000 - 2017 рр.
8. Рада Європи: загальна характеристика, еволюція, роль у європейській системі міжнародних відносин.
9. Міжнародні відносини на Близькому та Середньому Сході у 2000 - 2014 рр.
10. Міжнародні відносини в АТР на початку XXI ст.
11. АСЕАН: мета, структура, еволюція діяльності.
12. США у сучасній системі міжнародних відносин.
13. Латиноамериканська система міжнародних відносин наприкінці XX - на початку XXI ст.

14. Міжнародні відносини в Африці відносин наприкінці XX - на початку XXI ст.
15. Феномен міжнародного тероризму у сучасних міжнародних відносинах.

Дисципліна: Геополітика та геостратегія в сучасному світі.

16. Поняття про геополітику та геостратегію: різні підходи.
17. Предмет, функції та методи геополітики.
18. Геополітичні ідеї Ф. Ратцеля.
19. Геополітичні ідеї Р. Челлена.
20. Теорія «морської могутності» А. Мехена.
21. Геополітична теорія Г. Маккіндера.
22. Геополітична теорія євразійства.
23. Геополітична концепція Н. Спідмена.
24. Основні геополітичні школи XX ст.
25. Геополітична структура сучасного світу.
26. Модель світу згідно з теорією І. Валлерстайна.
27. Геополітика сучасної Німеччини.
28. Геополітика сучасної Франції.
29. Геополітика сучасної Великої Британії.
30. Геополітика і стратегія зовнішньої політики України.

Дисципліна: Інформаційно-аналітичне забезпечення зовнішньої політики.

31. Інформація та ефективність зовнішньополітичної діяльності.
32. Роль і місце інформаційно-аналітичної діяльності у зовнішньополітичному механізмі провідних країн світу.
33. Загальні принципи та етапи інформаційно-аналітичної роботи у процесі прийняття і формування зовнішньої політики.
34. Базові принципи та категоріальний апарат інформаційно-аналітичного забезпечення зовнішньої політики.
35. Система національної безпеки, стратегічна розвідка та інформаційно-аналітична діяльність.
36. Інформаційно-аналітичне забезпечення процесу формування і прийняття зовнішньополітичного рішення.
37. Проблеми прийняття рішень на вищих щаблях влади.
38. Проблеми аналітичної обробки інформації в держапараті й урядових структурах.
39. Основні підходи до формування і прийняття зовнішньополітичного рішення.
40. Інформація як основа підготовки зовнішньополітичного рішення.
41. Прогнозування як основа оптимізації зовнішньополітичного рішення.
42. Аналіз і деталізація основних моделей прийняття політичного рішення.

43. Модель раціонально діючої особи.
44. Модель бюрократичного процесу.
45. Модель урядового торгу.

Дисципліна: Інформаційні війни в міжнародних відносинах.

46. Інформаційне суспільство і інформаційні війни.
47. Основні етапи досліджень інформаційних і інформаційно-психологічних війн.
48. Характер сучасних досліджень про інформаційні та інформаційно-психологічні війни.
49. Визначення поняття «інформаційна війна».
50. Цілі, коло учасників та етапи інформаційних війн.
51. Види та форми інформаційних війн.
52. Характерні ознаки сучасних інформаційних війн.
53. Наслідки інформаційної війни.
54. Інформаційна операція.
55. Інформаційне протиборство.
56. Визначення поняття «інформаційна зброя». Класифікація інформаційної зброї.
57. Інформаційно-технічна зброя. Інформаційно-психологічна зброя.
58. Основні маніпулятивні технології в інформаційних війнах.
59. Інформаційне протиборство в роки «холодної війни».
60. Інформаційне протиборство на поч. XXI століття.

Дисципліна: Стратегія і тактика ведення переговорів на міжнародному рівні.

61. Переговори як інструмент міжнародного спілкування.
62. Дипломатичний протокол під час візитів глав держав і делегацій.
63. Урахування національних особливостей під час проведення зустрічей і переговорів.
64. Форма звернення в дипломатичному протоколі.
65. Дипломатичне листування, проведення візитів.
66. Оформлення документів за результатами переговорів .
67. Офіційне листування на міжнародному рівні.
68. Специфіка оформлення й особливості тексту листа за дипломатичним протоколом як офіційного документа.
69. Методологія й тактика проведення бесіди.
70. Тактика проведення офіційної бесіди.
71. Неофіційні бесіди.
72. Переговорні тактичні позиції та особливості їх застосування.
73. Особливості побудови інформаційно-аналітичної роботи на найвищому та високому рівнях.
74. Офіційні державні органи зовнішньої політики держав і урядів.
75. Старшинство при організації та веденні переговорного процесу.

Дисципліна: Культурна та гуманітарна дипломатія.

76. Органи держави, які здійснюють дипломатичні функції за кордоном.
77. Управління, що входять до складу МЗС України. Зміст їхньої діяльності.
78. Поняття “гуманізм” як теоретико-світоглядна категорія і специфіка його використання у вивченні означеного курсу.
79. Поняття “гуманітарна співпраця” і специфіка його використання у вивченні означеного курсу.
80. Поняття “гуманітарний рух” і специфіка його використання у вивченні означеного курсу.
81. Поняття «гуманітарна експертиза політичного рішення» і специфіка його використання у вивченні означеного курсу.
82. Форми гуманітарних зв’язків.
83. Гуманітарна концепція ООН.
84. Концепція “гуманітарної інтервенції” в діяльності ООН.
85. Концепція гуманітарного розвитку України.
86. Участь України в гуманітарних проектах і миротворчих акціях.
87. Культура - вагома складова гуманітарної політики.
88. Культурне співробітництво України на двосторонньому та багатосторонньому рівнях.
89. Культурна дипломатія як засіб презентації України.
90. Веб-сайт як інструмент дипломатії.

Дисципліна: PR-технології у міжнародних відносинах.

91. Сутність міжнародних PR. Фактори зростання значення і ваги міжнародних PR. PR в контексті актуальних теорій міжнародних відносин. Комунікативна природа PR.
92. Нова парадигма PR в інформаційному суспільстві. PR в системі інтегрованих комунікаційних технологій.
93. Хронологія і розвиток PR. Моделі PR-діяльності. Основні терміни і поняття, які використовуються в теорії і практиці PR.
94. Функції PR у міжнародних відносинах. Принципи PR у міжнародних відносинах. Зміст професійної діяльності фахівця з PR у сфері міжнародних відносин.
95. Галузі функціонування PR та їхній вплив на міжнародні відносини. Політичні PR. PR силових структур і спецслужб. Урядові PR. Завдання і напрямки PR-діяльності держави і міжнародних організацій у сфері міжнародних відносин.
96. PR-програми: сутність, мета, зміст, проблеми реалізації PR- програми у сфері міжнародних відносин. Елементи програмування PR- діяльності.
97. Визначення аудиторії PR-кампанії в міжнародних відносинах.
98. Класична формула планування, проведення та оцінки PR-проектів - RACE та її застосування в PR-діяльності у сфері міжнародних відносин.

99. Засоби реалізації PR-програми. Принципи і стандарти оцінки ефективності PR-програм. Аналіз якості та кількості інформаційного продукту PR.

100. Структури, що займаються зовнішньополітичним PR у міжнародних відносинах.

101. Організація PR-кампанії як спеціальної події. Модель, завдання, типи PR-кампаній та засоби їх реалізації. Ресурси для PR-кампанії.

102. Поняття етики в PR. Етичні рівні здійснення PR-діяльності та їх характеристика.

103. Імідж країни як об'єкт PR. Особливості міжнародної PR-діяльності держав та державних органів. Функції державного прес-центру (інформаційного центру) у сфері міжнародних відносин.

104. Засоби масової інформації як інструмент формування міжнародного іміджу країни. Основні завдання PR-служб міжнародних організацій. Засоби, що використовуються міжнародними організаціями в PR-діяльності. PR- кампанії міжнародних організацій: специфіка, ресурси.

105. Засоби масової інформації як інструмент здійснення PR в міжнародних організаціях. PR - технології у комунікативній політиці окремих міжнародних організацій. PR в європейському інформаційному просторі.

Дисципліна: Міжнародні засоби масової комунікації.

106. Система сучасних засобів масової комунікації, що функціонують у світовому інформаційному просторі.

107. Засоби масової інформації, телекомунікація та інформатика як інформаційні канали сучасної системи масової комунікації.

108. Сутність, структура і функції міжнародних засобів масової комунікації.

109. Сутність міжнародного медіапростору та рівні його аналізу.

110. Характеристики сучасної міжнародної медіа-системи.

111. Хронологія та особливості глобалізації масових комунікацій.

112. Глобалізація на її вплив на сучасний медіапростір.

113. Функції засобів масової комунікації у сфері міжнародних відносин.

114. Аспекти дослідження впливу засобів масової комунікації на міжнародні відносини.

115. Новина як елемент міжнародної масовокомунікаційної системи, що впливає на розвиток міжнародних відносин.

116. Особливості друкованих та електронних засобів масової комунікації в сучасному глобалізованому світі. Сутність та специфіка електронних газет.

117. Можливості телебачення і радіо впливати на міжнародні відносини на сучасному етапі розвитку інформаційно-комунікаційних технологій та інтернету.

118. Інформаційні агенції в системі сучасних масмедіа, їхнє місце і роль в сучасному медіа просторі.

119. Таблоїди в системі в системі сучасних масмедіа, їхнє місце і роль в сучасному медіапросторі.

120. Глобальні мережі теленовин як найбільші концентратори міжнародної інформації та комунікації.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Актуальні проблеми міжнародних відносин та глобального розвитку.

Основна література

1. Міжнародні відносини та зовнішня політика (1980 - 2000 роки) : Підручник / Л.Ф. Гайдуков, В.Г. Кремень, Л.В. Губернський та ін. - К.: Либідь, 2001. - 621 с.
2. Міжнародні відносини та зовнішня політика (1945 - 70-ті роки) : Підручник / В. А. Манжола, М.М. Білоусов, Л.Ф. Гайдуков та ін. - К.: Либідь, 2014. - 958 с.
3. Мировая политика и международные отношения : Учебное пособие / Под ред. С. А. Ланцова, В.А. Ачкасова. - СПб: Питер, 2005. - 448 с.
4. Системная история международных отношений в двух томах / Под редакцией А.Д. Богатурова. Том второй. События 1945 - 2003 годов. - М.: Культурная революция, 2007. - 720 с.
5. Современные международные отношения : Учебник / Под ред. А.В. Торкунова, А.В. Мальгина. - М. : Аспект Пресс, 2013. - 688 с.
6. Шамраєва В.М. Міжнародні відносини та зовнішня політика. Частина I. Історія дипломатії: навчальний посібник / В.М. Шамраєва. - Х.: Фактор, 2012. - 112 с.
7. Шамраєва В.М. Європейський Союз: історичні, правові та інституційні основи : підручник / В.М. Шамраєва. - Х.: Вид-во ХАР РІНАДУ «Магістр», 2014 - 160 с.

Допоміжна література

8. Бжезинський З. Велика шахматна дошка. Господство Америки і його геостратегічні імперативи.-М., 1999.
9. Дипломатический словарь. В 3-х томах. М., 1986.
10. Камінський А. Вступ до міжнародних відносин: Курс лекцій. - Львів, 1995.
11. Киссинджер Г. Дипломатія. Пер. с англ. В.В.Львова / Послесл. Г.А.Арбатова. - М., 1997.
12. Коппель О.А., Пархомчук О.С. Міжнародні системи. Світова політика. - Київ: ФАДА, ЛТД. - 2001. - 224 с.

Геополітика та геостратегія в сучасному світі.

Основна література

13. Абрамова О. Д, Буянов В.С., Гаврилов Ю.Н. Геополитика: Учеб- ник. — М.: РАГС, 2010, —368 с.
14. Андрущенко С. В. Україна в сучасному геополітичному середовищі: Моногр. / Андрущенко С. В. - К.: Логос, 2005. - 286 с.
15. Геополітика: Підручник / А. І. Кудряченко, Ф. М. Рудич, В. О. Храмов. — К.: МАУП, 2004. - 296 с.
16. Гольцов А.Г. Геополітика та політична географія [Текст]: підручник / А. Г. Гольцов. - К.: Центр учб. л-ри, 2012. - 416 с.
17. Дністрянський М.С. Геополітика: Навчальний посібник. - Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2011. - 436 с.
18. Колосов В., Мироненко Н. Геополитика и политическая география: Учебник. - М.: Аспект- Пресс, 2002. - 479 с.
19. Мадіссон В. В., Шахов В. Л. Сучасна українська геополітика: Навч. посіб. — К.: Либідь, 2003. - 176 с.
20. Маринченко А. В. Геополитика: Учеб. пособие. — М.: Инфра-М, 2010. — 429 с.

21. Яценко Б.П., Стафійчук В.І., Брайчевський Ю.С. Політична географія і геополітика: Навч. посіб. - К.: Либідь, 2007. - 255 с.
22. Україна в сучасному геополітичному просторі: теоретичний і прикладний аспекти / [За ред. Ф. М. Рудича]. - К., 2002. - 488 с.

Допоміжна література

23. Бжезінський З. Велика шахівниця. Американська першість та її стратегічні імперативи: Пер. з англ. - Львів: Лілея-НВ, 2000. - 236 с.
24. Бжезінський З. Вибір: світове панування чи світове лідерство: Пер. з англ. - К.: Вид. дім "Києво-Могилянська академія", 2006. — 203 с.
25. Василенко И.А. Геополитика современного мира. Учеб. пособие. - М. : Издательство Юрайт, 2010.-395 с.
26. Гаджиев К. Введение в геополитику: Учебник. - М.: Логос, 2003. - 432 с.
27. Геополітика: енциклопедія: / за ред. Є.М. Суліми ; редкол.: Є.М. Суліма (голова), М.А. Шепелєв (заст. голови), В.В. Кривошеїн та ін. - К.: Знання України, 2013. - 920 с.
28. Глобалізація і сучасний міжнародний процес / За ред. проф. Б.Гуменюка і проф. С.Шергіна. - К.: Університет „Україна”, 2009. - 508 с.

Інформаційно-аналітичне забезпечення зовнішньої політики.

Основна література

29. Береза А.М. Основи створення інформаційних систем [текст]: навч. посіб./ А. М. Береза. - К.: КНЕУ, 2001. - 256 с.
30. Білик В.М. Інформаційні технології та системи [текст]: навч. посіб. / В.М. Білик, В. С. Костирко. - К.: ЦНЛ, 2006. - 232 с.
31. Годин В.В. Информационное обеспечение управленческой деятельности [текст]: учеб. / В.В. Годин, И.К. Корнев. - М.: Высш. шк., 2001. - 432 с.
32. Державне управління та державна служба [текст] : слов.-довід. / Уклад. : О.Ю. Оболенський. - К. : Київ. нац. екон. ун-т, 2005. - 480 с.
33. Державне управління та місцеве самоврядування в Україні [текст] : слов. термінів нормат.-правов. актів / Авт.-упор. : Є.І. Бородин. - Донецьк : Герда, 2004. - 650 с.
34. Кулицький, С.П. Основи організації інформаційної діяльності у сфері управління [текст] : навч. посіб. / С.П. Кулицький. - К.: МАУП, 2002. - 224 с: іл.
35. Муковський І.Т. Інформаційно-аналітична діяльність у міжнародних відносинах: Навч. посіб. / Муковський І.Т., Міщенко А.Г., Шевченко М.М. - К.: Кондор, 2012. - 224 с.

Допоміжна література

36. Арістова І.В. Державна інформаційна політика : організаційно-правові аспекти [текст] : моногр. / І.В. Арістова; за заг. ред д-ра юрид. наук, проф. О.М. Бандурки. - Х. : Вид-во Ун-ту внутр. справ, 2000. - 368 с.
37. Атаманчук Г.В. Теория государственного управления [текст]: курс лекцій/ Г.В. Атаманчук. - М. : Юрид. лит., 1997. - 400 с.
38. Бабінова О. Методи залучення громадськості до прийняття управлінських рішень: зарубіжний досвід [текст] / О. Бабінова // Ефективність державного управління : зб. наук, праць ЛРІДУ НАДУ. - Львів : ЛРІДУ НАДУ, 2004/ 2005. - Вип. 6/ 7. - С. 217- 224.
39. Бінько І.Ф. Інформаційний простір України : стан та перспективи розвитку [текст] / І.Ф. Бінько // Бібліотечний вісник. - К.: Вид-во Нац. б-ки України ім. В. Вернадського, 2001. - № 2. - С. 16.
40. Годин В.В. Управление информационными ресурсами/ В.В. Годин, И.К. Корнев; Гос. ун-т упр., Нац. фонд подгот. кадров; [Науч. ред. Н.Б. Филонов]. - М.: ИНФРА-М, 1999.-402 с.

Інформаційні війни в міжнародних відносинах.

Основна література

41. Арквіллі Дж. Мережі і мережні війни: майбутнє терору, злочинності та бойових дій / Дж. Арквіллі. - К.: Києво-Могилянська академія, 2008. - 350 с.
42. Гриняев С. Н. Поле битвы— киберпространство: Теория, приемы, средства, методы и системы ведения информационной войны. — Мн.: Харвест, 2004. — 448 с.
43. Ларина Е.С., Овчинский В.С. Кибервойны XXI века. М.: Книжный мир, 2014.
44. Міжнародна інформаційна безпека: сучасні виклики та загрози: Монографія / Губерський Л.В., Макаренко Є.А., Гондюл В.П. та ін.. - К: Наша культура і наука, 2007.
45. Нартов Н.А. Информационная война. История и современность. М.: НОУ ВПО, 2014.
46. Новиков В. К. Информационное оружие - оружие современных и будущих войн. — 2-е изд., испр. — М.: Горячая линия - Телеком, 2013. — 264 с.
47. Петрик, В. М., Сучасні технології та засоби маніпулювання свідомістю, ведення інформаційних війн і спеціальних інформаційних операцій: навч. посіб. / В. М. Петрик, В. В. Остроухов. - К: Росава, 2006. - 208 с.
48. Почепцов Г.Г. Інформаційна політика: Навч. посіб. для студентів ВНЗ, аспірантів, викладачів. — 2-ге вид., стер. / Почепцов Г.Г., Чукут С.А. — К, 2008. — 663 с.

Допоміжна література

49. Бебик В.М. Інформаційно-комунікаційний менеджмент у глобальному суспільстві: психологія, технології, техніка паблік рилейшнз. - К: МАУП, 2005.
50. Бжезинский З. Великая шахматная доска. Господство Америки и его геостратегические императивы. М., 2003.
51. Манойло А.В., Петренко А.И., Фролов Д.Б. Государственная информационная политика в условиях информационно-психологической войны. — 3-е изд. — М.: Горячая линия - Телеком, 2012. — 542 с.
52. Панарин И.Н. Гибридная война: теория и практика.- М., 2017. - 404 с.
53. Тапскотт Д. Електронно-цифрове суспільство. Плюси і мінуси мережевого інтелекту / Д. Танскотт. - М.: Прогрес, 2006. - 673 с.

Стратегія і тактика ведення переговорів на міжнародному рівні.

Основна література

54. Армилла Жозе. Фзн-шуй и ведение переговоров. М., 2002.
55. Брагин М. Кутузов. М., 1975.
56. Василенко И.Л. Политические переговоры. М., 2006.
57. Вуд Дж., Сере Ж. Дипломатический церемониал и протокол. - М.: Издат-во «Международные отношения», 2003. -416 с.
58. Дипломатия иностранных государств. М., 2004.
59. Дубинин Ю.В. Мастерство переговоров: учебник. - М.: МО, 2012. - 320 с.
60. Зонова Т.В. Современная модель дипломатии. М., 2003.
61. Коновченко О. В. Міжнародне листування : навч. посіб. / О. В. Коновченко. - Х. : Нац. аерокосм. ун-т ім. М. Є. Жуковського «ХАІ», 2012. - 98 с.

Допоміжна література

62. Bellenger L. La negociation. Paris, 1984.
63. Berridge G.R. Diplomacy. Theory and Practice. Great Britain, 2005.
64. Art et techniques de la negociation. Dir. par Farthouat J.-R. Paris, 2003.
65. Bush G., Scowcroft B. A world Transformed. New York, 1988.
66. Pratique de la negociation. Sous la dir. de Monbrial T. de et Jausen S. Paris, 2004.
67. Kissinger H. A la Maison Blanche 1968-1973. Paris, 1979.

Культурна та гуманітарна дипломатія.

Основна література

68. Інноваційна дипломатія XXI століття / Є.А. Макаренко, М.А. Ожеван, М.М. Рижков та ін. - К., 2012.
69. Ковальов О. Гуманітарна політика України - її сьогодення та шляхи розвитку. - JL: Віче, 2016.-340 с.
70. Лекції з історії світової культури: Навчальний посібник. / За ред. В. Полікарпової. - К.: Товариство "Знання", КОО, 2014. - 356 с.
71. Культурна дипломатія України: стан, проблеми, перспективи. Розумна О.П. /Національний інститут стратегічних досліджень. Аналітична доповідь, К., 2016 р. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: [http://www.niss.gov.ua/content/articles/files/kultu_dypl-26841 .pdf](http://www.niss.gov.ua/content/articles/files/kultu_dypl-26841.pdf)
72. Політологічний енциклопедичний словник: навчальний посібник /. За ред. Ю. Шемшукенко, В. Бабкін. - Київ.: Генеза, 2014. - 400 с.
73. Скурятівський В. Гуманітарна політика в Україні. / В. Скурятівський, В. Трощинський, С. Чукут. - К.: УАДУ, "Міленіум", 2014. - 246 с.

Допоміжна література

74. Афонін Е. Об'єднана Європа: соціокультурні кордони / Е. Афонін., О.Бандурка, А.Мартинів. Глобальні проблеми сучасності: соціально-історичний аналіз. - К. : Вища школа, 2002.-С. 161-167.
75. Культурна зайнятість в Європі [Електронний ресурс].- Режим доступу : <http://www.budobs.org/eu-news.htm>.
76. Культурологія : Навч. посібник / За ред. В. Бокань. - К.: МАУП, 2000. - 136 с.
77. Право Європейського Союзу. Загальна частина / За ред. В. Опришка, А. Омельченка, А. Фастовеця - К.: КНЕУ, 2002. - 460 с.
78. Раєвич Т. Засади гуманітарної політики незалежної України / Т. Раєвич, М. Процун // Науковий вісник Волинського, нац. ун-ту ім. Лесі Українки. - Серія: Міжнародні відносини, 2010. -№26. - Є. 100-105.
79. Семиноженко В. Гуманітарні вектори національного розвитку [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://www.semynozhenko.net/documents/5/>

PR-технології у міжнародних відносинах.

Основна література

80. Катлип Є., А.. Сентер А., Брум Г. Паблік Рилейшнз. Теория и практика: пер. с англ. 8-е изд. Москва: Вильямс, 2016. 613 с.
81. Королько В. Г. Основи паблік рилейшнз: Учебник. Москва: Рефл-бук. Киев: Ваклер, 2003. 528с.
82. Уотсон Том, Нобл Пол. Методи оцінки діяльності PR-підрозділу компанії: Найкраще практичне керівництво з планування, досліджень та оцінки зв'язків з громадськістю / пер. з англ. Дніпропетровськ: Баланс Бізнес Букс, 2006. 272 с.
83. Чумиков А. Н., Бочаров М.А. Государственны PR: связи с общественностью для государственных организаций и проектов. Москва: Инфра-М, 2012. 330 с.
84. Шевченко О. В., Яковець А. В. PR: теорія і практика: підручник. Київ: Бізнесполіграф, 2011. 464 с.

Допоміжна література

85. Актуальні проблеми міжнародних відносин і зовнішньої політики в XXI столітті / Под ред. Т. В. Кашириной и В. А. Аваткова. Москва: Издательско-торговая корпорация «Дашков и К0», 2017. 411 с.
86. Бареев В. А. Проведение PR-кампании. Конспект лекций. СПб.: СПбГУ, 2009. 113 с.
87. Бердников И. П., Стрижова А. Ф. PR-коммуникации: практ. пособие / 2-е изд. Москва: Дашков и К, 2013. 208 с.

88. Борисов Б. Л. Технологии рекламы и PR: учеб. пособие для вузов. Москва: ФАИР-ПРЕСС, 2004. 624 с.

89. Будущее глазами американской разведки. Аналитический обзор доклада Национального разведывательного совета США «Глобальные тенденции: парадоксы прогресса» / Аналитические доклады ИМИ. Вып. 2(48). Москва: МГИМО-Университет, 2017. 43 с.

Міжнародні засоби масової комунікації.

Основна література

90. Бернштейн У. Массмедиа с древнейших времен и до наших дней. Москва: Издательство АСТ, 2017. 512 с.

91. Галлін Деніел, Манчіні Паоло. Сучасні медіасистеми: три моделі відносин ЗМІ та політики; пер. з англ. Київ: Наука, 2008. 320 с.

92. Пипченко Н. А. Соціальне медіа в структурі зовнішньої політики ведучих міжнародних акторів: монографія. Київ: Центр свободної преси, 2014. 334 с.

93. Блюмин А. М. Мировые информационные ресурсы: учебное пособие. Издательско-торговая корпорация «Дашков и К°», 2016.

94. Вирен Г., Фролова Т. Информационные агентства. Как создаются новости. Москва: Аспект Пресс, 2015. 176 с.

95. Качественная пресса в медийных структурах / Засурский Я. (ред.). Москва: ЖАР, 2017. 344 с.

96. Кирия И., Новикова А. История и теория медиа. Москва: Издательский дом Высшей школы экономики, 2017. 424 с.

Допоміжна література

97. Бойд-Барретт Оливер. Медиа-империализм. Харьков: Гуманитарний центр, 2018. 292 с.

98. Варганова Е. Л., Вирен Г. В., Фролова Т. И. Типология информационных агентств. Вестник Московского университета. Сер. 10. Журналистика. 2013. № 3. С. 6-30.

99. Вирен Георгий. Третья мировая... Информационная. Информационные войны в медиaprостранстве. Москва: Звонница-МГ, 2018. 276 с.

100. Вороненкова Г. Ф., Вороненков М. Ю. Электронные СМИ Германии: прошлое и настоящее. Москва: ф-т журналистики МГУ, 2008.

101. Галл Джеймс. Мас-медіа, комунікація, культура. Глобальний підхід / Пер. з англ. Київ: Видавництво „К.І.С.”, 2002. 264 с.

ЮЗ. Данилова А. Манипулирование словом в средствах массовой информации. Москва: Добросвет, 2014.

104. Елинер И. Г. Мультимедийная система и современное общество. СПб.: НППЛ «Родные просторы», 2008. 529 с.